

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1994-1995 (*)

7 MAART 1995

VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET

**tot toekenning van stemrecht aan
personen zonder vaste woonplaats
bij de verkiezing van
de gewestraden in 1995**

(Ingediend door de heer Viseur en Mevr. Dua)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Alle politici, zowel leden van de regering als van het parlement, waren en zijn nog steeds geschokt door het recente verslag over de armoede.

De personen zonder vaste woonplaats mag men beslist beschouwen als de meest uitgesloten onder de uitgesloten: omdat ze geen vaste woonplaats hebben, verliezen ze niet alleen een aantal sociale rechten, maar de facto ook een fundamenteel bestanddeel van het burgerschap, namelijk het stemrecht.

Artikel 25 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij artikel 12 van de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale Staatsstructuur, alsmede artikel 13 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, gewijzigd bij artikel 69 van de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale Staatsstructuur, bepalen immers dat men in de bevolkingsregisters van een gemeente van het betrokken Gewest moet zijn ingeschreven om kiezer te zijn.

(*) Vierde zitting van de 48e zittingsperiode.

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1994-1995 (*)

7 MARS 1995

PROPOSITION DE LOI SPECIALE

**visant à donner le droit de vote
aux personnes sans domicile
fixe lors des élections régionales
de 1995**

(Déposée par M. Viseur et Mme Dua)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le récent rapport sur la pauvreté a mis et continue de mettre en émoi tous les acteurs du monde politique, tant dans le chef du Gouvernement que dans le chef des membres du Parlement.

Les personnes sans domicile fixe peuvent sans conteste être considérées comme les plus exclues des exclues puisque l'absence de domiciliation entraîne la perte d'un certain nombre de droits sociaux, mais elle entraîne également de facto la perte du droit fondamental à la citoyenneté, à savoir le droit de vote.

En effet, l'article 25 de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, tel que modifié par l'article 12 de la loi spéciale du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat ainsi que l'article 13 de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises, tel que modifié par l'article 69 de la loi spéciale du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, spécifient qu'il faut être inscrit aux registres de population d'une commune de la Région concernée pour être électeur.

(*) Quatrième session de la 48e législature.

Zowat overal worden oplossingen gezocht om inzake maatschappelijke dienstverlening de gevolgen weg te werken van het feit dat men niet in een gemeente is ingeschreven :

— artikel 57bis van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, ingevoegd bij artikel 5 van de wet van 12 januari 1993 houdende een urgentieprogramma voor een meer solidaire samenleving, bepaalt wat volgt : « De maatschappelijke dienstverlening, die aan een dakloze persoon wordt verstrekt, valt ten laste van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente, waar betrokkene zijn hoofdverblijfplaats heeft; indien betrokkene geen hoofdverblijfplaats heeft, valt bedoelde maatschappelijke dienstverlening ten laste van het centrum van de gemeente, waar de dakloze blijk geeft van zijn intentie om er te verblijven »;

— voorts heeft de Brusselse Gewestregering onlangs voorgesteld een gewestelijk register voor Brussel op te richten.

Geen van die maatregelen kan de burgers zonder vaste woonplaats evenwel hun recht op het burgerschap teruggeven.

Ideaal gezien is alleen de bestrijding van de uitsluiting een afdoende oplossing. In afwachting daarvan moet een algemene voorlopige oplossing worden gevonden die alle kwalijke gevolgen van het gebrek aan een vaste woonplaats wegwerkt (bijvoorbeeld de toekenning van een administratieve verblijfplaats).

Door de plotselinge aankondiging van vervroegde parlementsverkiezingen is er evenwel geen hoop meer dat zodanige oplossing nog tijdig concreet vorm krijgt.

Opdat de meest behoeftigen onder de armsten niet opnieuw van de stemming worden uitgesloten, stellen wij voor onderhavig wetsvoorstel bij urgentie te bespreken. Het voorstel heeft uitsluitend betrekking op de verkiezing van de gewestraden in 1995, zodat na die verkiezingen meer structurele maatregelen kunnen worden genomen.

Aangezien de deelname aan de verkiezing voor de gewestraden geregeld wordt bij de bijzondere wetten van 8 augustus 1980 en 12 januari 1989, wordt tegelijk met dit voorstel van bijzondere wet een ander wetsvoorstel ingediend, dat ertoe strekt de personen die niet in een gemeente zijn ingeschreven de mogelijkheid te bieden deel te nemen aan de parlementsverkiezingen.

Des solutions sont recherchées un peu partout pour remédier aux conséquences, en matière d'aide sociale, de la non-domiciliation dans une commune :

— l'article 57bis de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale, tel qu'inséré par l'article 5 de la loi du 12 janvier 1993 pour une société plus solidaire, prévoit que « L'aide sociale octroyée à une personne sans abri est à charge du centre public d'aide sociale de la commune de la résidence principale de l'intéressé ou, à défaut de résidence principale, l'aide sociale est à charge du centre de la commune où il manifeste son intention de résider »;

— plus récemment, l'Exécutif de la Région Bruxelloise a également proposé la création d'un registre régional bruxellois.

Toutefois, aucune de ces mesures ne permet de restaurer les citoyens sans domicile fixe dans leur droit à la citoyenneté.

Idéalement, la solution fondamentale se trouve dans la lutte contre l'exclusion. En attendant, une solution palliative globale remédiant à tous les effets néfastes de la non-domiciliation devrait être trouvée (résidence administrative).

Mais l'annonce soudaine d'élections législatives anticipées ne permet pas d'espérer qu'il sera possible de déboucher en temps opportun sur de telles solutions.

Aussi, afin de ne pas écarter du scrutin une fois de plus les plus démunis parmi les plus pauvres, nous proposons que soit examinée en urgence la présente proposition de loi. Elle ne portera effet que sur les élections régionales de 1995 de façon à laisser le champ libre pour des solutions plus structurelles après ces élections.

La participation aux élections régionales étant réglée par la loi spéciale du 8 août 1980 et par celle du 12 janvier 1989, la présente proposition de loi spéciale est déposée en même temps que la proposition de loi permettant aux personnes non inscrites dans une commune de participer aux élections législatives.

J.P. VISEUR
V. DUA

VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET**Artikel 1**

Artikel 13 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, gewijzigd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993, wordt aangevuld met een derde lid, luidend als volgt :

« Voor de verkiezingen van 1995 worden de personen zonder vaste woonplaats die daartoe onder de voorwaarden bepaald bij artikel 1, § 4, van het Kieswetboek, woonplaats hebben gekozen in een gemeente van het Brusselse Gewest, geacht te voldoen aan de bij het eerste lid bepaalde voorwaarde van inschrijving in het bevolkingsregister ».

Art. 2

Artikel 25, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij artikel 12 van de bijzondere wet van 16 juli 1993, wordt aangevuld met een vierde lid, luidend als volgt :

« Voor de verkiezingen van 1995 worden de personen zonder vaste woonplaats die daartoe onder de voorwaarden bepaald bij artikel 1, § 4, van het Kieswetboek, woonplaats hebben gekozen in een gemeente van, naar gelang van het geval, het Vlaamse Gewest of het Waalse Gewest, geacht te voldoen aan de bij het eerste, respectievelijk het tweede lid bepaalde voorwaarde van inschrijving in het bevolkingsregister ».

Art. 3

Deze wet treedt in werking de dag waarop ze in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

21 februari 1995.

PROPOSITION DE LOI SPECIALE**Article 1er**

L'article 13 de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises, modifié par la loi spéciale du 16 juillet 1993, est complété par un troisième alinéa, libellé comme suit :

« Pour les élections de 1995, les personnes sans domicile fixe qui se sont fait domicilier, à cet effet, dans les conditions prévues à l'article 1er, § 4, du Code électoral, dans une commune de la Région bruxelloise sont considérées répondre à la condition d'inscription au registre de la population prévue au premier alinéa ».

Art. 2

L'article 25, § 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, modifié par l'article 12 de la loi spéciale du 16 juillet 1993, est complété par un quatrième alinéa libellé comme suit :

« Pour les élections de 1995, les personnes sans domicile fixe qui se sont fait domicilier, à cet effet, dans les conditions prévues à l'article 1er, § 4, du Code électoral, dans une commune de la Région flamande ou de la Région wallonne selon le cas, sont considérées répondre à la condition d'inscription au registre de la population prévue respectivement au premier et au second alinéas ».

Art. 3

La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

21 février 1995.

J.P. VISEUR
V. DUA